

PRIROČNIK ZA MLADINSKE DELAVCE

Številka projekta: 2020-3-RO01-KA205-094853

MODUL 3: Trajnostne skupnosti - Eko-mesta

Informacije o projektu

PROJEKT: GreenACT

NASLOV PROJEKTA: Mladi 'nosilci sprememb' na področju podnebnih ukrepov in okoljske trajnosti

AKRONIM: GreenACT

SPLETNA STRAN PROJEKTA: <https://greenactproject.eu/>

ŠTEVILKA PROJEKTA: 2020-3-RO01-KA205-094853

KOORDINATOR PROJEKTA: ASOCIATIA D.G.T

Vsebina

Informacije o projektu	4
Splošni cilj modula	6
Učni cilji	6
1. Eko-inovacije & podjetništvo	7
2. Trajnostni urbani razvoj	8
3. Alternativni transport	9
4. Ravnanje z odpadki in 5R-jev	10
5. Upravljanje, kakovost in dostop do vode	13
6. Dobre prakse na področju zelenih mest	14
Viri	16

Informacije o projektu

GreenACT je 20-mesečni projekt, namenjen izboljšanju OKOLJSKEGA IZOBRAŽEVANJA in OZAVEŠČENOSTI MLADIH z organizacijo programa POLETNIH ŠOL, ki mlade seznanja z idejo okoljskega državljanstva, ki temelji na dejstvu, da je prihodnost odvisna od vsakega od nas, če bomo odgovorno in pozitivno ravnali s svojim okoljem ter razvijali trajnostne rešitve za reševanje okoljskih izzivov. V obdobju, ko se Zemlja sooča s posledicami podnebnih sprememb in krize globalnega segrevanja ter se pojavlja potreba po blažitvi podnebnih sprememb, želi GreenACT še naprej podpirati te MLADINSKE INICIATIVE in povečati ozaveščenost v šestih državah z izobraževanjem mladih o okoljskih vprašanjih, jih navdihovati pri razvoju trdne ekološke miselnosti in jih povabiti, da kot aktivni akterji pozitivno vplivajo na svoje skupnosti.

Partnerstvo sestavlja 6 partnerjev iz 6 držav: Romunije, Litve, Cipra, Slovenije, Bolgarije in Portugalske.

Projekt je namenjen:

- Spodbudi ideje o ustanovitvi POLETNIH ŠOL za okoljsko ozaveščanje mladih;
- Ustanovitvi GIBANJA GreenACT (mreže mladih aktivistov) za koordinacijo akcij in vključitev državljanov;
- Izgradnji/povečanju zmogljivosti partnerskih organizacij pri ukrepih za zmanjšanje odpadkov v partnerskih državah s spodbujanjem lokalnih skupnosti k recikliranju in ponovni uporabi;
- Mladinske delavce opremiti z novimi trajnostnimi okoljskimi veščinami, da bi opolnomočili več mladih;
- Spodbudi razprav o problemih in možnih rešitvah tematik, kot so alternativni družbenoekonomski sistemi, biodiverziteti in proizvodnja hrane, trajnostna proizvodnja in potrošnja, transport itd.

Ta priročnik je bil razvit s strani partnerjev z naslednjimi cilji:

1. opolnomočiti mladinske delavce, da organizirajo in izvajajo dejavnosti za mlade ter jih navdušijo za pozitiven družbeni in okoljski vpliv na svet;
2. vključiti mlade v sprejemanje okoljsko koristnih ukrepov;
3. razviti BANKO PODATKOV, ki bo vsebovala širok izbor orodij, virov, učnega gradiva, video posnetkov, poročil itd., izredno pomembnih za mladinske delavce ali mlade udeležence.

Ta priročnik vsebuje naslednje module:

1. Vpliv človeka na naravne sisteme - okoljski izzivi
2. Zeleno življenje
3. Trajnostne skupnosti - eko mesta
4. GreenAct gibanje: postani aktivni agent za okolje
5. EU in nacionalne okoljske politike
6. Podnebne spremembe & naša trajnost

<i>Simboli</i>	<i>Razlaga</i>
	Definicije
	Študija primera
	Dodatni viri
	Namig
	Aktivnosti
	Opomnik
	Video

Ključni simboli

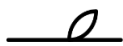

Splošni cilj modula

Cilj tega modula je učencem zagotoviti poglobljeno znanje o konceptu **trajnostnih skupnosti**. V njem bodo opredeljene in obravnavane različne metode, vključene v našo družbo, ki nam omogočajo okolju prijaznejši način življenja. Z opazovanjem konceptov, kot so ravnanje z vodo in odpadki, ekološke inovacije in drugo, želi modul učence spodbuditi k bolj ekološko ozaveščenemu pristopu v procesu odločanja v vsakdanjem življenju.

Teme: V tem dokumentu boste našli naslednje teme:

1. **Eko-inovacije & podjetništvo**
2. **Trajnostni urbani razvoj**
3. **Alternativni transport (vozila brez emisij/električna vozila in javni prevoz, alternativni načini prevoza)**
4. **Ravnanje z odpadki in 5R-jev**
5. **Upravljanje z vodo, kakovost in dostop do vode**
6. **Primeri dobrih praks**

Učni cilji

1. Učencem predstaviti **okoljske prednosti** trajnostnih izdelkov.
2. **Spoznati**, kaj nekatera največja podjetja počnejo za zmanjšanje ogljičnega odtisa.
3. Namen lekcije je **navdihniti** učence k izboljšanju njihove energetske učinkovitosti.
4. **Definirati izraz** "trajnostni urbani razvoj" in spodbuditi učence, da si zamislijo nove prakse, s katerimi lahko njihova mesta dosežejo višjo raven trajnostnega urbanega razvoja.
5. **Pojasniti**, zakaj je bolje izbrati trajnostni prevoz namesto uporabe avtomobila..
6. **Spodbuditi** aktivno uporabo alternativnih načinov prevoza.

1. Eko-inovacije & podjetništvo

Eko-inovacije so bile splošno sprejete kot sredstvo za izboljšanje okoljske uspešnosti številnih podjetij in pomoč pri razvoju novih izdelkov. Danes so vse bolj priljubljeni trajnostna embalaža, inovativne škatle telefonov, ki jih je mogoče 100-odstotno reciklirati, in številni drugi okolju prijazni izdelki. Zato je sposobnost razlikovanja med izdelki, ki so dobri za planet, in tistimi, ki so škodljivi, postala bistvena spretnost.

Glavni cilj te teme je učencem predstaviti okoljske prednosti trajnostnih izdelkov. Udeleženci bodo morali razmišljati o novih ekoloških inovacijah, ki bi jih lahko uvedli v svojih mestih. Izdelati bodo morali izvedbeni načrt o tem, kako/kje bodo ustvarili svoje izdelke, kako jih bodo distribuili, zakaj je izdelek koristen in kaj.

Definicije

- Na ta način lahko pridobite koristi z razvojem izdelkov ali storitev, izboljšanjem okoljske trajnosti in uporabo komercialnih strategij.
- Inovacije, ki izhajajo iz ekosistemov. Eko-inovacije so povezane z eko-tehnologijo. Cilj eko-inovacij je rešiti okoljske probleme in postati bolj konkurenčni. Eko-inovacije so povezane tudi s pametnimi mesti.
- Razvoj procesov, izdelkov in storitev pri zagotavljanju človeške, gospodarske, družbene in okoljske trajnosti.
- Inovacije blaga in/ali storitev ter proizvodnje, raziskovanja, proizvodnje, upravljanja ali poslovnih procesov, katerih cilj je zmanjšati okoljska tveganja in uporabo naravnih virov.
- Inovativnost v proizvodnem procesu, ki prispeva k zmanjšanju okoljskega tveganja in koristi za družbo in zainteresirane stranke.
- Koncept se nanaša na bistven in merljiv napredek pri doseganju cilja trajnostnega razvoja z zmanjševanjem okoljskih učinkov in povečevanjem okoljske odpornosti.

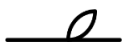
Aktivnosti

Povezano s Temo 1 - Učni načrt

Video

Video 1- https://www.youtube.com/watch?v=6L_ipFvVtWE&t=1s

Video 2- <https://www.youtube.com/watch?v=li0EpfSbOJg>

2. Trajnostni urbani razvoj

S trajnostnim razvojem mest lahko tako imenovana "eko-mesta" zmanjšajo posledice podnebnih sprememb. Mesta, ki spadajo v to kategorijo, se globalnega segrevanja lotevajo tako, da:

- ustvarjajo več zelenih površin na svojem ozemlju,
- imajo možnost uporabe obnovljivih virov energije za lastno oskrbo z energijo,
- strogo nadzorujejo vire onesnaževanja,
- spodbujajo ekološka prevozna sredstva namesto osebnih vozil.

Koristi teh ukrepov so boljši življenjski pogoji, gospodarska rast, manj zapravljanja dragocenih virov, boljše zdravje in drugo. Učenci bodo pri obravnavi te teme imeli nalogo, da raziščejo prakse, ki se izvajajo v njihovih domačih mestih, in predlagajo, kaj je treba storiti, da bi njihova mesta dosegla višjo raven trajnostnega urbanega razvoja.

Cilj modula je opredeliti pojem "trajnostni urbani razvoj" in spodbuditi učence, da ustvarijo vizualno gradivo z dobrimi okoljskimi praksami, ki se že izvajajo v naprednih ekoloških mestih in ki lahko domačim mestom udeležencev pomagajo doseči višjo raven trajnostnega urbanega razvoja.

Definicije

- Izboljšanje kakovosti življenja v mestu, vključno z ekološkimi, kulturnimi, političnimi, institucionalnimi, socialnimi in gospodarskimi komponentami, ne da bi prihodnjim generacijam pustili breme, npr. posledico zmanjšanega naravnega kapitala in prevelikega lokalnega dolga, in tako oblikovali trajnostno mesto.
- Spodbujanje rasti mest v skladu s sedanjimi potrebami brez ogrožanja potreb prihodnjih generacij.

Aktivnosti

Povezano s Temo 2 - Učni načrt

Članek

Članek 6 - 6 značilnosti trajnostnih mest <https://www.digi.com/blog/post/sustainable-city>

Video

https://www.youtube.com/watch?v=fsWr0LfM_uQ&ab_channel=GoingGreen

3. Alternativni transport

Alternativni prevoz po definiciji vključuje uporabo "ekoloških" vozil z majhnim vplivom na okolje. Zaradi nevarno visokih ravni emisij ogljika, ki so posledica vse večjega števila avtomobilov v mestih, se je družba odločila za okolju manj škodljiva prevozna sredstva. Med glavnimi alternativnimi načini prevoza so hoja, kolesarjenje, vožnja z avtobusom, tramvajem ali vlakom, souporaba avtomobila itd.

Namen teme je opredeliti, zakaj je treba izbrati trajnostni prevoz namesto uporabe avtomobila, in tako razumeti okoljske težave, ki jih povzročajo sodobna prevozna sredstva, ter na koncu spodbuditi ljudi k uporabi alternativnih možnosti prevoza, ki jih lahko izvajajo v vsakdanjem življenju.

Namigi

- Hoja
- Kolesarjenje
- Avtobus
- Množični prevoz
- Vlak
- Souportaba avtomobila
- Skupinski prevoz
- Vozila na alternativna goriva
- Električna/hibridna vozila

Aktivnost

Povezana s Temo 3 - Učni načrt

Video

https://www.youtube.com/watch?v=VJXXVnUE1Ts&ab_channel=EcoMasteryProject

4. Ravnanje z odpadki in 5R-jev

Zaradi naraščanja prebivalstva se količina odpadkov vsak dan podvoji, kar negativno vpliva na življenje mnogih ljudi. Zaradi kopičenja odpadkov so po svetu, zlasti ob obalah, nastali številni slumi. Plastični materiali za enkratno uporabo skupaj z drugimi nerazgradljivimi sestavinami predstavljajo največjo okoljsko grožnjo. Za reševanje tega vprašanja je bila uvedena metoda 5R. Ta okrajšava se lahko razlaga različno, vendar na splošno pomeni zavrnitev, zmanjšanje, ponovna uporaba, sprememba namembnosti in recikliranje (“Refuse, Reduce, Reuse, Repurpose, and Recycle”)

Modul se bo osredotočil na izdelavo videoposnetka o metodi 5R (kako zmanjšati porabo plastike, novi načini ponovne uporabe uporabljenih plastičnih posod), ki bo spodbujal vključevanje metode 5R v vsakdanje življenje učencev in gledalcev.

Študij primera

V skladu s petimi R-ji je treba pred recikliranjem, če je le mogoče, izvesti štiri ukrepe: zavriniti, zmanjšati, ponovno uporabiti, spremeniti namembnost in nato reciklirati. Z vključitvijo te metodologije v prizadevanja za zmanjšanje količine odpadkov in recikliranje v vašem podjetju boste zmanjšali količino odpadkov na odlagališčih in program recikliranja dvignili na višjo raven.

4.1 Kako izvajati metodo 5R

Uporaba metode 5R v strategijah ravnanja z odpadki in recikliranja vašega podjetja lahko pozitivno vpliva na rezultate vašega programa, saj lahko znatno zmanjša količino odpadkov, ki jih ustvari vaše podjetje. V hierarhiji 5R ne pozabite, da recikliranje obravnavajte kot zadnjo možnost. Preden odstranite odpadke, se sprehodite skozi vse te korake v naslednjem vrstnem redu:

PRVI KORAK: ZAVRNITEV

Zavrnitev: prvi element hierarhije 5R. Učenje zavračanja odpadkov lahko zahteva nekaj vaje, vendar je vključitev tega koraka v vašo rutino najučinkovitejši način za zmanjšanje količine odpadkov. Če ste lastnik podjetja, se pogovorite s svojo nabavno ekipo o zavrnitvi nakupa potratnih izdelkov ali izdelkov, ki jih ni mogoče reciklirati. Pri sodelovanju s prodajalci zavrnite nepotrebno embalažo izdelkov in zahtevajte posode za večkratno uporabo ali povratne posode. Sprejemanje pametnejših nakupnih odločitev ter določanje standardov in pričakovanj že na začetku procesa organizacijam olajša "zavračanje" odpadkov na prvem mestu.

DRUGI KORAK: ZMANJŠANJE

Zmanjšajte uporabo škodljivih, potratnih izdelkov, ki jih ni mogoče reciklirati. Zmanjšanje odvisnosti od tovrstnih izdelkov povzroči, da manj odpadnih materialov konča na odlagališčih in s tem povezanih negativnih vplivov na okolje. Priporočamo, da vedno uporabite najmanjšo potrebno količino, da se

izognete nepotrebnim odpadkom. Ko na primer tiskate dokument, ga natisnite obojestransko, da zmanjšate količino odpadkov za polovico. Drugi pogosto uporabljeni predmeti, na zmanjšanje katerih se lahko osredotočite, so plastika za enkratno uporabo, plastična embalaža, organski odpadki in lončki iz stiropora.

TRETJI KORAK: PONOVNA UPORABA

Plastika za enkratno uporabo je ustvarila kulturo "zavržkov", saj je normalizirala vedenje potrošnikov, ki materiale uporabijo enkrat in jih nato zavržejo. Hitrost, s katero porabljamo plastiko, je postala nepredstavljiva, plastična kriza pa je postala eden največjih svetovnih okoljskih izzivov. Če želite zmanjšati količino odpadkov, ponovno uporabite predmete, namesto da kupujete nove. Začnite tako, da se osredotočite na eno področje svojega življenja naenkrat, na primer na kuhinjo. Vse jedilne pripomočke za enkratno uporabo, skodelice iz stiropora, platenke za vodo in papirnate krožnike zamenjajte z nadomestnimi pripomočki, ki jih je mogoče kompostirati ali ponovno uporabiti. Ko obvladate eno področje, dajte prednost ponovni uporabi drugih izdelkov, kot so embalaža, kartuše za tiskalnike, kartonske škatle, posode za hrano in baterije za ponovno polnjenje.

ČETRTI KORAK: SPREMEMBA NAMEMBNOSTI

Pri vsakem predmetu, ki ga ni mogoče zavrniti, zmanjšati ali ponovno uporabiti, poskusite zamenjati namembnost. Mnogi v zeleni skupnosti to metodo imenujejo 'upcycling'. Morda boste presenečeni, ko boste izvedeli, koliko običajnih izdelkov služi več kot enemu namenu. Včasih je treba uporabiti nekaj ustvarjalnosti, vendar so možnosti neskončne. Poskusite uporabiti odpadni tiskarski papir za odpadni papir, kartonske škatle za shranjevanje potrebščin, sponke za mape za pritrditev napajalnih kablov in polnilcev ter celo zidne kozarce, vrčke za kavo in pločevinke za shranjevanje pisal in svinčnikov. Družino spodbudite, naj na postajo doda predmete, ki jih ne potrebuje več, in naj pred nakupom novih potrebščin preveri, ali so tam.

PETI KORAK: RECIKLIRANJE

Nenazadnje: reciklirajte. Ko ste opravili vse druge R-je, je recikliranje okolju najbolj prijazen način odstranjevanja odpadkov. Če vaša družina tega še ne počne, začnite zbirati karton, mešane papirnate izdelke, mešane materiale (plastika, aluminij, steklo) in organske snovi.

Aktivnost

Povezana s Temo 4 - Učni načrt

Članek<https://galleryclimatecoalition.org/news/60-what-are-the-5-rs-of-the-waste/>

5. Upravljanje, kakovost in dostop do vode

V tem modulu bodo učenci spoznali, kako nekateri ukrepi, ki se zdijo neškodljivi, negativno vplivajo na kakovost vode na nacionalni in mednarodni ravni. Spoznali bodo, kaj je mikroplastika in kje jo je mogoče najti. Učenci bodo morali kot nalogo sestaviti seznam z izdelki, ki vsebujejo velike količine mikroplastike, in predlagati trajnostne alternative.

Definicije

Kakovost vode se nanaša na kemične, fizikalne in biološke lastnosti vode na podlagi standardov njene uporabe. Najpogosteje se uporablja kot sklicevanje na niz standardov, na podlagi katerih je mogoče oceniti skladnost, ki se običajno doseže s čiščenjem vode.

Dostop do vode v skladu s 17 cilji trajnostnega razvoja, ki jih je določila Generalna skupščina Združenih narodov, pomeni:

- Dostop do pitne vode.

- Dostop do sanitarij in higiene.
- Kakovost vode in ravnanje z odpadno vodo.
- Učinkovita raba vodnih virov.
- Celostno upravljanje vodnih virov. .
- Varstvo ekosistemov, povezanih z vodo.
- Izgradnja upravljalskih zmogljivosti.
- Sodelovanje lokalnih skupnosti pri upravljanju.

Aktivnost

Povezana s Temo 5 - Učni načrt

Video

https://www.youtube.com/watch?v=ZHCgAn5wRw&ab_channel=NationalGeographic

6. Dobre prakse na področju zelenih mest

Cilj je opredeliti najboljše prakse na področju ekoloških mest po vsem svetu ter pridobiti najprimernejše vire in metode za uporabo na lokalni ravni, da bi izboljšali našo okolico. Učenci bodo lahko razumeli, kaj so "dobre prakse" in zakaj so potrebne. Poleg tega bo sodelovanje pri takšnih dejavnostih zelo spodbujeno.

Definicije

"Dobre prakse" je mogoče opredeliti na več načinov, vendar se večina definicij nanaša na taktike, metode in/ali dejavnosti, za katere je bilo s študijami in ocenami dokazano, da so zanesljive pri doseganju načrtovanih rezultatov ter da so uspešne, učinkovite, trajnostne in/ali prenosljive.

Primeri dobrih praks

DP 1- Spodbude za električna vozila v EU

Večina držav članic EU je začela zagotavljati do 5000 EUR finančne podpore državljanom za nakup električnih vozil. Poleg tega so v večini držav EU električna vozila delno ali v celoti oproščena plačila nekaterih obveznih davkov.

DP 2- Projekti 2LIFES programa Interreg Europe

"Projekt naj bi bil instrument za spodbujanje ponovne uporabe prek javnih politik... 2LIFES se osredotoča izključno na ponovno uporabo in natančneje na dejavnosti ponovne uporabe, ki jih spodbujajo javne uprave, kar je še vedno v pričakovanju, saj jih običajno spodbuja tretji sektor."

DP 3- Dobrodelni plavalni izziv WWF

‘Plavajte, da bodo lahko plavalni tudi oni’, je ime izziva WWF Bolgarija, katerega cilj je podpreti zaščito kakovosti vode bolgarskih rek in njihovih prebivalcev.

Aktivnost

Povezana s Temo 6 - Učni načrt

Članek

https://ec.europa.eu/migrant-integration/page/what-are-good-practices_en#:~:text='Good%20practices'%20can%20be%20defined,lead%20to%20a%20desired%20result

Viri

<https://www.igi-global.com/dictionary/eco-innovation/44777>

Traits of a Sustainable City: <https://www.digi.com/blog/post/sustainable-city>

https://www.youtube.com/watch?v=fsWr0Lfm_uQ&ab_channel=GoingGreen

<https://www.igi-global.com/dictionary/knowledge-based-urban-development/41748>

https://www.youtube.com/watch?v=VJXXVnUE1Ts&ab_channel=EcoMasteryProject

<https://galleryclimatecoalition.org/news/60-what-are-the-5-rs-of-the-waste/>

<https://www.roadrunnerwm.com/blog/the-5-rs-of-waste-recycling>

https://www.warewater.org/en/what-do-we-mean-when-we-talk-about-access-to-water_346091

<http://www.interregeurope.eu/2lifes/>